

Herman Bang

Tee ääres

Taani keelest tõlkinud Eva Velsker

I

Jaamaülem vahetas rongi tulekuks kuue.

„Kurat, mitte millekski ei jää ka aega,” ütles ta ja ringutas käsi. Ta oli arvete kohal tukkuma jäänud.

Ta süütas sigarijupi ja astus perroonile. Kui ta nõndamoodi edasi-tagasi kõndis, riided trammis ja käed mõlemas kuuetaskus, oli temas ikka veel leitnanti näha. Ka jalgadest, neis oli ratsaväeajast pärit ümarust.

Viis-kuus talumeest seisis harkisjalu summas keset teed jaama-hoone ees. Jaamateenija lohistas välja laadungi, üksiku roheliseks värvitud kasti, mis nägi välja, nagu oleks see tee äärde ära kaotatud.

Pastori kaardiväelasemõõtu tütar lükkas värava lahti ja astus perroonile.

Jaamaülem lõi kannad kokku ja tervitas.

„Mida preili täna soovib?” küsis ta. Kui jaamaülem oli „perroonil”, harrastas ta vestlust sama tooniga, mida oli pruukinud ratsaväe päevil klubiballidel.

„Kõndida,” ütles pastoritütar. Ta tegi rääkides pentsikuid rapsivaid liigutusi, nagu oleks tal kogu aeg kavatsus vestluskaaslast lüüa.

„Preili Abel tuleb muide koju.”

„Juba – linnast?”

„Jaa.”

„Ja sõrmes ei sädele ikka veel mitte midagi?” Jaamaülem vibutas parema käe sõrmi õhus ja pastoripreili naeris.

„Sealt see pere tulebki,” ütles ta. „Mina jätsin nad maha ja jooksin nende eest ära...”

Jaamaülem tervitas perekond Abelit, leskprouat ja tema vanemat tütart Louiset. Nendega oli kaasas preili Jensen. Paistis, et leskproua on alla andnud.

„Jaa,” ütles ta, „ma tulin oma Pisi-Idale vastu.”

Leskproua Abel käis kordamööda oma Louisel ja oma Pisi-Idal vastas. Louisel kevadel ja Pisi-Idal sügisel.

Iga kord veetsid tüdrukud kuus nädalat tädi juures Kopenhaagenis. „Minu õe, proua riiginõuniku juures,” ütles proua Abel. Proua riiginõunik elas viiendal korrusel ja maalis elatise teenimiseks terrakotanõudele ühel jalal seisvaid toonekurgi. Proua Abel saatis tütreid alati teele parimate soovidega.

Ta oli neid nüüd juba kümme aastat teele saatnud.

„Missuguseid kirju me küll seekord Pisi-Idalt saime!”

„Jaa – need kirjad,” ütles preili Jensen.

„Aga parem ikka, kui tibukesed on kodus,” ütles proua Abel ja vaatas õrnalt Suur-Louiset. Proua Abel pidi selle mõtte juures silmi pühkima.

Need kuus kuud, mis leskproua tibukesed kodus olid, veetsid nad tülitsedes ja vanadele kleitidele uusi kaunistusi õmmeldes. Emaga ei rääkinud nad üldse.

„Kuidas küll selles kolgas vastu peaks, kui pereelu ei oleks,” ütles leskproua.

Preili Jensen noogutas.

Traheri juurest teekäänakult kostis koera haukumist ja välja veeres vanker.

„See on Kiæri vanker,” ütles pastoripreili. „Mis neil siia asja peaks olema?” Ta läks üle perrooni värava juurde.

„Jaa...” Vankrist astus välja mõisaomanik Kiær. „No mis sa kostad, Madsen jääb kõige hullemal ajal tüüfusega pikali, nii et tuleb telegraafiga asemik kohale kutsuda – ja tont teab, millise tolguse nii saab... Nüüd ta siis tuleb...”

Mõisaomanik Kiær tuli perroonile.

„Põllumajanduskooli on ta ikka läbi teinud – kui sellest nüüd mingit kasu on... ja kõige paremate hinnetega... Jaa... hommikust, Bai.” Mehed surusid kätt. „Kas teie juures on mõni koosistumine olnud?... Ja kuidas proua?...”

„Jaa – tänan... nii et võtate täna uue valitseja vastu...”

„Jah... vastik lugu – ja just kõige hullemal ajal...”

„Noo – uus meesterahvas siinkandis,” ütleb pastoripreili ja vehib kätega, nagu tahaks mehele juba ette vastu kõrvu anda. „Väikse Jaama-Bentzeniga on siis kokku kuus ja pool...”